

שיתופי מבואות ועירובי חצרות

תקנת שלמה

א. תלמוד בבלי שבת יד ע"ב
בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני חכם בני ושמח לבי ואשיבה חרפי דבר

ב. רש"י מסכת שבת דף יד עמוד ב
עירובין - אזנים להוצאת שבת, שאסור להוציא מרשותו לרשות חבירו ואף על פי ששניהם רשות היחיד.

ג. רש"י מסכת עירובין דף כא עמוד ב
שלמה תיקן עירובי חצירות - וגזר שלא להוציא מרשות היחיד לרשות חבירו, לעשות סייג והרחבה לאיסור תורה, שלא יבוא להתיר מרשות הרבים לרשות היחיד, והיינו דכתיב ואיזן וחקר תיקן משלים - שעשה אזנים לתורה, כאזני כלי שאוחזין אותו במ.

ד. רמב"ם הלכות עירובין פרק א
ב: אבל מדברי סופרים אסור לשכנים לטלטל ברשות היחיד שיש בה חלוקה בדירין עד שיערבו כל השכנים כולן מערב שבת, אחד הצר ואחד מבוי ואחד המדינה, ודבר זה תקנת שלמה ובית דינו הוא.
ג: וכן יושבי אהלים או סוכות או מחנה שהקיפוהו מחיצה אין מטלטלין מאהל לאהל עד שיערבו כולן, אבל שיירה שהקיפוה מחיצה אין צריכין לערב אלא מוציאין מאהל לאהל בלא עירוב לפי שהן כולן מעורבין ואין אותן אהלים קבועין להן.
ד: ומפני מה תיקן שלמה דבר זה, כדי שלא יטעו העם ויאמרו כשם שמותר להוציא מן החצרות לרחובות המדינה ושוקיה ולהכניס מהם לחצרות כך מותר להוציא מן המדינה לשדה ולהכניס מן השדה למדינה, ויחשבו שהשוקים והרחובות הואיל והן רשות לכל הרי הן כשדות וכמדברות ויאמרו שהחצרות בלבד הן רשות היחיד וידמו שאין ההוצאה מלאכה ומותר להוציא ולהכניס מרשות היחיד לרשות הרבים.
ה: לפיכך תיקן שכל רשות היחיד שתחלק בדירין ויאחזו כל אחד ואחד בה רשות לעצמו וישאר ממנה מקום ברשות כולן ויד כולן שוה בו כגון חצר לבתים, שנחשוב אותו המקום שיד כולן שוה בו כאילו הוא רשות לרבים, ונחשוב כל מקום ומקום שאחזו כל אחד מן השכנים וחלקו לעצמו שהוא בלבד רשות היחיד, ויהיה אסור להוציא מרשות שחלק לעצמו לרשות שיד כולם שוה בו, כמו שאין מוציאין מרשות היחיד לרשות הרבים אלא ישתמש כל אחד ברשות שחלק לעצמו בלבד עד שיערבו כולן אף על פי שהכל רשות היחיד.

ה. תשובות הגאונים - שערי תשובה סימן מג
עירובין היאך תקן שלמה וכי לא היו נוהגין ישראל בהם קודם שלמה? ... והשיב הגאון רבינו האי ז"ל כי ודאי כך הם הדברים, אבל כל אותם השנים שהיו ישראל טרודין במלחמות ובאויבים ובכמה מיני צרות לא היה להם פנאי למדוד בין עיר לעיר ולתקן פתחי מבואות ולהניח עירובין, שהיה להם במחנות ולא נהגו בעירוב כי במחנה הם פטורים כמו ששינונו ארבעה דברים פטורים במחנה מביאין עצים מ"מ ופטורים מנטילת ידים ומדמאי ומלערב. וכשעמד שלמה שנאמר בימיו יהודה וישראל רבים כחול וכו' תקן להם ידים ועירובין שלא נהגו ישראל מקודם עד אותן זמן.

ו. ספר מצוות גדול עשין עשה דרבנן א
והשיב רב היי גאון בתשובה אחת כי לכך לא נתקנו עד שלמה המלך מפני שהיו כל הימים במלחמות עד שלמה שבימיו נתן הקב"ה שלום בארץ ושינונו בפרק ראשון דעירובין (יז, א) ארבעה דברים פטורים במחנה במלחמה מביאין עצים מכל מקום ופטורין מרחיצת ידים ומדמאי ומלערב ערובי חצירות.

ז. דברי ירמיהו הלכות עירובין פרק א:ב
ונראה דלמ"ש בפנ"י רפ"ד דר"ה בשם הסמ"ג דשבות דהזאה היה בימי משה ואולי לדעת הגאון גם שאר שבותים הנוגעים לשבת ויקשה למה לא נגעו בעירוב

ח. שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן צט
אף על גב שהוא מצוה לעשות סייג לתורה מ"מ לא שייך ישמח לבי כי אולי יכשלו בזה בני אדם שאינם הגונים, אבל כשעשה סייג לשמירת שבת וגם עשה תיקון שלא יקלקלו בו היינו שיערבו עירובין אז ישמח לבי גם אני

ט. שו"ת משנה הלכות חלק ח סימן קמג
אהובי ידידי דעו כי טעות גדול טעה הרב הנ"ל ולהדיא אמרו בשעה שתקן שלמה עירובין יצתה בת קול ולא אמרו בשעה שגזר שלמה המלך על הוצאה מרה"י לרה"י, פשוט שהוא מ"ע מדרבנן והיא היתה מ"ע ראשונה שנכנסה בישראל בסדר הש"ס וכמ"ש להדיא כאן ובגמ' עירובין כ"א ע"ש וע"ז אנו מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירובין...

י. שו"ת משנה הלכות חלק יא סימן שיט

מה שראיתי בתרגום יונתן פ' בשלח עה"פ והי' ביום הששי והכינו פיל' ויהי ביומא שתיתאי ויזמנון מה דייתון לקמיהון למיכל ביומא דשבתא ויערבון בבתיא וישתתפון בדרתיהון בגין למיתייא מדין לדין ויהי להון בכופלא על מה דמלקטון יומא יומא ע"כ. והנה נראה דעירובי הצירות ושתופי מבואות כבר קיימו קודם שלמה המלך דדרש מקרא דוהכינו...

באמת כבר היו נוהגין בעירובין מימות משה רבינו ע"ה שהיו בכלל והכינו אלא שלא הי' בכלל תקנה וכל אחד הרוצה הי' מתקן עירובין וכל מי שאינו רוצה לא תקן ולא הי' בכלל חיוב ובא שלמה ותקן שיהי' מצוה לתקן עירובין

יא. ספר מצוות גדול עשין עשה דרבנן א

כתוב בה"ג (יז, א ע"ש) לא מבעיא ר"ה [רה"ר] דאורח מלכא הוא דאסור לטלטולי ד' אמות היכא דליכא עירוב אלא אפילו מן מבוי למבוי וכן ממבוי לחצר וכן מחצר לחצר וכן מבית לבית וכן מבית לחצר אסור לטלטולי ואפילו במבוי גופיה אסור לטלטל ארבע אמות אלא אם כן עירבו שנאמר (ירמיה יז, כב) ולא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת, עד כאן דבריהם. נראה לי מתוך דברי רב יהודאי גאון כי בימי ירמיה הנביא לא שמרו דברי גזירת שלמה המלך לערב בחצרות ולשתף במבואות אלא היו מוציאים בלא עירוב ומתוך כך היו מביאין מן העיירות שסביבות ירושלם כל מיני משא מבתיהם דרך סרטיא שמעיר לעיר שהיא רשות הרבים ומביאין אותן משאות בשערי ירושלים ולכך כשהזהיר ירמיה על גוף האיסור של תורה הזהיר גם על גזירת שלמה...

יב. דברי ירמיהו הלכות עירובין פרק א:ב

ולכאורה מ"ש כי מן התורה וכו' לרחובות ירושלים וכו' למאי דאיתא במסכת עירובין ק"א ע"א כאן קודם שנפרצו בפרצות וכאן לאחר שנפרצו בו פרצות וע"כ ירמיה י"ל שאמרו אחרי שנפרצו בה פרצות ואם כן הוי מדאורייתא

יג. משנה עירובין ז:א

חלון שבין שתי חצרות ארבעה על ארבעה בתוך עשרה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד. פחות מארבעה על ארבעה או למעלה מעשרה, מערבין שנים ואין מערבין אחד:

יד. תוספות יום טוב מסכת עירובין פרק ז:א

פיל' הר"ב ודוקא בחצר כו' אבל בבית המקורה אפיל' למעלה מי' וכו' הכי איתא בגמ'. ונראה מזה דשני בתים בלא חצר נמי אינן יכולין לטלטל מזה לזה בלא ערוב. וכן מוכח רפ"ט דלכ"ע אפיל' לר"ש דמיקל בגגות חצרות וקרפיפות שא"צ לערב, משמע דדירין שתחת הגגות דהיינו הבתים שצריכין ערוב, וכן כתב שם הרמב"ם בפירושו...

טו. תוספות יום טוב מסכת עירובין פרק ז:א

ואולי שזה שכתב לעיל הינו גזירת שלמה ובית דינו. והך דהכא מגזירת חכמים:

טז. שפת אמת מסכת עירובין דף יא עמוד ב

לפמ"ש הסמ"ג בעשין דרבנן בשם ר"ה גאון הטעם שתיקן שלמה עירובין מפני שהיו כל הימים במלחמות עד שלמה ובמחנה פטורין מעירובי חצירות ע"ש, משמע דלא הוי בכלל תקנת שלמה אלא ע"ה ולא תקוני מבוי

יז. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת עירובין פרק ג

א"ר יהושע מפני מה מערבין בחצירות? מפני דרכי שלום. מעשה באשה אחת שהיתה דבוכה לחבירתה ושלחה עירובה גבי ברה נסתיה וגפפתיה ונסקתיה אתא ואמר קומי אימה אמרה הכין הוות רחמה לי ולא הוינא ידעה מתוך כך עשו שלום הדא הוא דכתיב [משלי ג יז] דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום:

יח. חידושי הריטב"א מסכת עירובין דף סח עמוד א

מבואה דדירין ביה כו'. מהא שמעינן דלא מבעי ליה לצורבא מרבנן למידר במבוי וחצר שאינם מעורבים.

יט. שו"ת תשב"ץ חלק ב סימן לז

האחד עשר: אם יש חשש עבירה בתקוני מבוא' [לת"ח]. ח"ו. אבל הזריז בזה ה"ז משובח. אדרבה הם תמהים בגמרא על מי שאפשר לו לתקן ואינו מתקן.. ומי שלבו נוקפו בזה הדיוטות גמורה היא או מינות נזרקה בו. וזכות גדולה היא למתקן...

כ. שו"ע אורח חיים שסו:יג

מצוה לחזור אחר עירובי חצרות.

כא. שו"ע אורח חיים שצה:א

מצוה לחזור אחר שיתופי מבואות...

כב. מור וקציעה סימן שצד

בב"י [בסוף הסימן]. "ותימה עד כאן לא אמריןן אלא גבי עירובי תחומין כו' אבל גבי עירובי חצרות מאי מצוה." תימה על הרב אוצר בלום לתורה איך לא ידע ולא ראה מה שכתוב בסימן הסמוך דעירובי חצרות מצוה היא? והא מברכינן עלה נמי על מצות עירוב.

כג. שו"ת שיח יצחק סימן קפז

ושמעתי בשם גדול א' ז"ל, דבר טוב וקיים על המדרש קהלת [סנהדרין כ"ח ע"ב] זה חלקי מכל עמלי, חד אמר מקלו וחד אמר קודו... חלקי מצותיו ותקנות טובות האלה שתיקן לישראל אותן היו לו לעולמי עד ועליהם אמר זה חלקי מכל עמלי, וזה שאמר במדרש זה אמר מקלו, דהיינו עשיית העירוב ע"י לחי וקורה, והד אמר קודו הוא כלי חרס שנוטלין בו ידים, ודפח"ח.

כד. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף טז עמוד ב

כיון דטעו בה רבים קלקולא הוא. ומכאן למדנו שמצוה לערב עירובי חצרות ושתופי מבואות כדי לשמור הרבים מקלקול וכל שכן אם הורגלו בדבר.

כה. משנה ברורה סימן שצה ס"ק א

מצוה לחזור וכו' - פן ישכחו ויבואו לידי איסור טלטול:

כו. משנה שבת בזו (לד).

ספק חשכה ספק אין חשכה אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות אבל מעשרין את הדמאי ומערבין וטומנין את החמין:

כז. רמב"ם הלכות עירובין פרק ו:ט

אבל אם נתכוין לשבות ברה"י או ברה"ר והניח עירובו בכרמלית, או שנתכוין לשבות בכרמלית והניח עירובו ברה"י או ברה"ר הרי זה עירוב, שבשעת קניית העירוב שהוא בין השמשות מותר להוציא ולהכניס מכל אחת משתי הרשויות לכרמלית לדבר מצוה, שכל דבר שהוא מדברי סופרים לא גזרו עליו בין השמשות במקום מצוה או בשעת הדחק.

כח. רמב"ם הלכות שבת פרק כד:י

כל הדברים שהן אסורין משום שבות לא גזרו עליהן בין השמשות אלא בעצמו של יום הוא שהן אסורין אבל בין השמשות מותרין, והוא שיהיה שם דבר מצוה או דוחק... וכן אם היה טרוד ונחפז ונצרך לדבר שהוא משום שבות בין השמשות הרי זה מותר...

כט. כסף משנה הלכות שבת פרק כד הלכה י

ומ"ש דה"ה לאם היה טרוד או נחפז למד כן מדתנן (שבת ל"ד) ספק חשיכה מערבין עירובי חצירות ואין בהנחתן מצוה אלא שנטרד ונחפז ולא הניח מבעוד יום עכ"ל:

ל. שו"ע אורח חיים רס:ב

כשיהיה סמוך לחשיכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה: עשרתם? ערבתם? הפרשתם חלה? ויאמר להם: הדליקו את הנר.

לא. מגן אברהם סימן רס ס"ק ג

וה"ה שיזהירם שיפסיקו מלעשות מלאכה ועסי' רס"ג ונ"ל דצ"ל ג"כ ערבתם ע"ח כמ"ש הטור דאע"ג דמותר לערב ב"ה, היינו משום מצוה התירו שבות. וא"כ לכתחל' יש להזהירם שלא יבואו לידי כך:

לב. שו"ע אורח חיים רסא:א

ספק חשיכה, והוא בין השמשות... אין מעשרים את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין (וע"ל סי' תט"ו ס"ב), אבל מעשרין את הדמאי וטומנין את החמין ומערבין עירובי חצירות (וע"ל סי' שצ"ג).

לג. ביאור הלכה סימן רסא סעיף א ד"ה * עירובי חצרות

עירובי חצרות - היינו אפילו לדבר הרשות כן מוכח מלבוש. והטעם דכל עירובי חצרות הוא בכלל מצוה...

לד. שו"ע אורח חיים שסט:א

הנותן מעות לנחתום ואמר לו: אם יבואו בני החצר לקנו' ממך ככר לעירוב זכה לי בעירוב שיהא לי חלק עמהם בשביל מעה זו, אינו עירוב

לה. **מגן אברהם סימן שסט"א**: וק"ק דבח"מ ס' קצ"ט ס"ג כתב דהקונה יין לקידוש קנה במעות כיון דצורך מצוה הוא העמידו דבריהם על דין תורה דומיא דד' פרקי' והא עירוב נמי מצוה הוא כמ"ש ס' ש"ו ס"ג ואפ"ה אין קונ' מעות

לו. **תוספות מסכת שבת דף לד עמוד א "לא קשיא"** וטעמא דמקילי בתחומים דלא בעי פת משום דאין מערבין אלא לדבר מצוה.

עירובי חצירות ושיתופי מבואות

לו. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שפ"א**

ולמה בחצרות נקרא עירוב ובמבואות נקרא שיתוף כדי לקצר בדברים וליתן סימן במה אנו מדברים דאל"כ היינו צריכים בכל פעם ולומר עירובי חצרות עירובי מבואות ולכן קבעו שם עירוב לחצרות ושיתוף למבואות וכשנאמר עירוב ידענו שאנו מדברים במבואות. וגם שם שיתוף הוא יותר כולל משם עירוב ולכן במבוי שהכמות יותר גדול מהחצר קראוהו בשם שיתוף:

לח. **תלמוד בבלי עירובין פה ע"ב**

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת: כל מקום שאמרו הדר שם אינו אוסר, הנותן את עירובו אינו עירוב, חוץ מבית שער דיחיד. וכל מקום שאמרו חכמים אין מניחין בו עירוב מניחין בו שיתוף, חוץ מאויר מבוי. מאי קא משמע לך? תנינא "הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב" - עירוב הוא דלא הוי, הא שיתוף הוי!

לט. **תוספות מסכת עירובין דף פה עמוד ב "עירוב"** קשה דאשכחן דקרי עירוב לשיתוף...

מ. **תוספות מסכת עירובין דף מו עמוד ב "שלא"**

לר"י נראה דפ"י דהכא עיקר, דההיא דפרק חלון לא איירי כלל בעירובי חצירות אלא אשיתופי מבואות קאי, דקתני רישא "כיצד משתתפין כו". ולמה אמרו 'לערב בחצירות'? היינו פירוש אשיתופי מבואות, וקרי שיתוף מבוי עירובי חצירות בכמה דוכתי.

מא. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שצ"ה**

ומברך "אשר קדשנו וכו' על מצות עירוב". ואף על גב דאנחנו קורין לזה שיתוף זהו להכיר בינו לבין עירובי חצרות כמ"ש ריש ס' שפ"ו אבל עצם השם הוא עירוב שמערב לכל בני המבוי שידורו במקום אחד

מב. **תלמוד בבלי עירובין ע"א ע"ב**

תניא "רבי אליעזר בן תדאי אומר אחד זה ואחד זה צריכין לערב, ואפילו לזה ביין ולזה ביין". ... רב יוסף אמר רבי אליעזר בן תדאי ורבנן בסומכין על שיתוף במקום עירוב קמיפלגי, דמר סבר אין סומכין ומר סבר סומכין. אמר רב יוסף מנא אמינא לה? דאמר רב יהודה אמר רב הלכה כרבי מאיר, ואמר רב ברונא אמר רב הלכה כרבי אליעזר בן תדאי, מאי טעמא? לאו משום דחד טעמא הוא?... מאי רבי מאיר ומאי רבנן? דתניא "מעריבין בחצירות בפת ואם רצו לערב ביין אין מעריבין. משתתפין במבוי ביין ואם רצו להשתתף בפת משתתפין. מעריבין בחצירות ומשתתפין במבוי, שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות שיאמרו אבותינו לא עירבו, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים או מעריבין או משתתפין."

מג. **ספר מצוות גדול עשין עשה דרבנן א**

ובירושלמי (עירובין דף מט, ב) מפרש אמר רבי יהושע בן לוי מפני מה מעריבין בחצרות מפני דרכי שלום... פירוש מפני מה מעריבין בחצרות אחר שנשתתפו במבוי, דזבבת שונאה כמו בעל דבבא, אמר קומי אימוי סיפר לאמו מה שעשתה לו. ונראין הדברים כי לא לחלוק על משנתנו בא אלא אומר שגם טעם זה ראה עם טעם משנתנו:

מד. **מהרש"א חידושי הלכות מסכת עירובין דף קה עמוד א**

עירוב פת משהו אותן לבא כ"א לבית חבירו עם כליו ומאכליו כפי הצורך ואי לאו מה"ט לא היו מותרים להוציא מבית לבית ולחצר שלהם כלום כמו שאסור מרה"י לרה"ר. ומייתי מהך עובדא שע"י עירוב הפת שהרגילה חברתה לשלוח ע"י בנה ראתה האשה זאת הכוונה ששלחה עירוב שלה לביתה להיות להם ריעות ואחיה ביניהם וע"י כך נשקה את בנה להוציא מלבה השנאה שהיה לה כבר ושוב גם חברתה ע"י כך עשתה שלום עמה הה"ד דרכיה דרכי נועם וגו'

מה. **רמב"ם הלכות עירובין פרק א:יט**

המשתתפין במבוי צריכים לערב בחצירות כדי שלא לשכח התינוקות תורת עירוב, שהרי אין התינוקות מכירין מה נעשה במבוי. לפיכך אם נשתתפו במבוי בפת סומכין עליו ואין צריכין לערב בחצרות שהרי התינוקות מכירין בפת.

מו. רמ"א אורח חיים שפז:א

ויש אומרים דסומכין אשיתוף במקום עירוב אפילו לא נשתתפו אלא ביין, וכן סומכין אעירוב במקום שיתוף (הרא"ש והמרדכי פ' הדר וטור). ולעיל, סי' שס"ו ס"ז בהג"ה, כתבתי דאנו נוהגין לכתחלה שלא לעשות רק שיתוף א' בקמח; ונ"ל הטעם כי עירוב שלנו שכל א' מבני החצר נותן לשיתוף, הוי כעירוב ושיתוף ביחד, ולכתחלה אין לעשות יותר. והא שהצריכו שיתוף ועירוב, היינו בזמן הגמרא שבני החצר לא נתנו לשיתוף רק החצר עירבו ביחד וא' מבני החצר נותן לשיתוף, אבל בכה"ג כ"ע אין עושין רק שיתוף א', ואי עביד יותר ובירך עליו הוי ברכה לבטלה (ד"ע ותשובת מהר"ם שהביא הב"י).

מז. רמ"א אורח חיים שסו:ג

והמנהג בזמן הזה להניח העירוב בבית הכנסת. וכן נהגו הקדמונים. ונראה לי הטעם, דעירובין שלנו יש להם דין שיתוף ואין צריך להניח בבית דירה. וע' לקמן סי' שפ"ו ושפ"ז.

מח. משנה ברורה סימן שפז ס"ק יב

הקשה הלבוש: א' מי יאמר שבזמן הגמרא לא נתנו כל בני החצר לשיתוף, רק אחד מבני החצר? ועוד לו יהי שאחד מבני החצר נתן לשיתוף מה בכך הרי הוא מזכהו לכולם והוי כאלו כולם נתנו! עי"ש.

מט. תלמוד בבלי עירובין עג ע"ב

בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום הפת שעל שלחן סומכין עליה משום עירוב ואמרי לה משום שיתוף.

נ. בית יוסף אורח חיים סימן שפז

כתוב בתשובות אשכנזיות (תשו' מהר"ם ד"פ סי' פט) ששאלת אם צריך לערב בחצרות היכא שנשתתפו במבוי לא צריך כדמשמע בפרק הדר דרבי יוחנן הלכתא כוותיה לגבי דרב דאמר נהגו העולם כרבי מאיר דאמר מערבין בחצרות ומשתתפין במבוי וכל היכא דאיכא נהגו אורווי לא מורינן הילכך לא צריך אלא שיתוף לחודיה והעושה שניהם מברך ברכה לבטלה ואתה תעלה מעלה מעלה כנפש מאיר בן רבי ברוך ונראה לי שאין דברים אלו אמורים אלא בשעירבו החצרות זו עם זו דרך פתחים שביניהם ובא לעשות גם כן שיתוף במבוי וכמו שנתבאר לדעת רש"י אבל לערב כל חצר לעצמה ולשתף במבוי שניהם צריכים ומברך על כל אחד ואחד מהם:

נא. רש"י מסכת עירובין דף עא עמוד ב

מערבין בחצירות - הפתוחות מזו לזו, אף על פי שעירבו דרך פתחיהן - צריכין להשתתף במבוי להתיר המבוי, ואם לאו - חצירות מותרות מזו לזו, ומבוי אסור דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף, ולא על שיתוף במקום עירוב היכא דלא עירבו בני חצר לעצמן, שאם יסמכו על זה - תורת עירוב ישתכח...

נב. שו"ת תשב"ץ חלק ב סימן לג

השביעית: בענין השתוף והעירוב הפרזתם על מדותיכם לעשות שתוף ועירוב שאם השתוף הוא בפת סומכין עליו משום עירוב וכדאי' בפרק הדר (ע"א ע"ב) אבל מי שהוסיף בזה חומרא עוברת בו רוח טהר'. ובלבד שלא תהי' שם ברכה יתירה:

נג. ערוך השולחן אורח חיים סימן שפז:ז

ואני אומר דכל זה היה לחקור כפי בנין הערים שלהם שהיו חצרות ומבואות אבל אצלינו שאין מבואות אצלינו רק חצרות וכשמערבין כל העיר הוה כל העיר כחצר גדול שהרי מפני כך אנו דנין אצלינו דין חצר שצריך שני פסין ולא כמבוי שדי בלחי כמו שנתבאר בס' ש"ג א"כ ממילא אי אפשר אצלינו רק בעירוב אחד ודוקא בפת ושיונח בבית ועכשיו מונח בבית הכנסת דלא גרע מבית ונמצא דאצלינו הוה רק עירובי חצרות ואין אצלינו שתופי מבואות כלל ולפ"ז אלו האנשים שמחמירים על עצמן ועושים עירוב גם בחצירם בלא ברכה לדעתי מקלקלים הם ואסור לעשות כן שהרי זהו כחולק עירובו בחצר אחד דהעירוב בטל אא"כ יעשו על תנאי אם עירוב העיר קיים אין דברינו כלום וכו' [כנלע"ד]:

נד. ב"ח אורח חיים סימן שפז:ב

הכריעו הקדמונים להניחו בבית הכנסת ולא בבית דירה דאע"פ דלרש"י והרא"ש שיתופי מבואות בחצר וכל שכן בבית מכל מקום לפר"י שיתופי מבואות דוקא בחצר שבמבוי ולא בבית, וכיון שעירוב זה הוא עירוב ושיתוף ביחד ממה נפשך אינו יוצא ידי חובתו לגמרי בין שהניחו בבית בין שהניחו בחצר, והכריעו להניחו בבית הכנסת מתרי טעמי:

- חדא שאין לנו בתים וחצרות פתוחים למבוי כמו בזמן חכמי התלמוד אלא בתים פתוחים למבוי ושם שיתופי מבואות חל על עירוב זה הרבה יותר משם עירוב חצרות
- ועוד דבתי היהודים ברוב מקומות נחלקים ומפורדים מקצתם במבוי זה ומקצתם במבוי אחר ואם יתנו העירוב בא' מן הבתים א"כ הדרים במבוי אחר אין עירובן אצלם... אבל בבית הכנסת הוה ליה כמו חצר שפתוחה לכל המבואות שגבו העירוב מהם כי כולם משותפים בבית הכנסת.

ותולין אותו באויר בית הכנסת בגובה אצל הכותל נ"ל:

נה. **משנה ברורה סימן שפז ס"ק יב**
ויותר טוב לומר בפירוש בשעת הנחת העירוב שמניחו גם לשם שיתוף ובזה יוצא לכולי עלמא כמו שכתב הריטב"א בהדיא:

נו. **משנה ברורה סימן שסו:פג**
במקום שניתקן המבואות המנהג שעושין ע"ח ושיתופי מבואות כחדא כמבואר בסימן שפ"ז וע"כ צריך להוסיף בו שריותא דמבוי וזה נוסחו **בהדין עירובא** יהא שרא לנא לאפוקי ולעיולי מן הבתים לחצר ומחצר לבתים ומבית לבית ומחצר לחצר ומגג לגג **ומבתים וחצרות למבוי וממבוי לכל הבתים והחצרות** שבעיר הזו לנו ולכל הדרים בעיר הזאת ולכל מי שיתוסף בה.

נו. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שצה:א**
עצם השם הוא עירוב שמערב לכל בני המבוי שידורו במקום אחד ואומר בהדין עירובא יהא שרא לנא...